

ROZHOVOR

Karlovarský kraj je jediný, kde není žádná vysoká škola.
FOTO: ADOBE STOCK

bilita pracovní síly se bude postupně zvyšovat.

Když to shrneme: jak by podle vás měl vypadat ideální kokej opatření, která by mohla pomoci zmírnit regionální nerovnosti v Česku?

Upřímně, žádné všespásné řešení není. Ve studii jsem popsal asi osm nebo deset reforem, které by dohromady mohly situaci zlepšit. Klíčové podle mě je udržet v regionech kvalifikované lidi nebo je tam přilákat. To se však nedá udělat jedním krokem. Je potřeba, aby více mladých lidí studovalo přímo v regionech a také aby se tam po škole vraceli.

Ve studii například zmiňujete, že by kraje měly kvalifikované učeňáky lákat na vyšší platy...

Ano. Zároveň je ale potřeba zásadně zlepšit správu krajů a obcí – aby si dokázaly efektivně říkat o prostředky z rozvojových fondů. Peněz v systému je dost, ale kraje si o ně prostě neumějí požádat nebo s nimi špatně hospodaří. Vyjimkou je třeba Moravskoslezský kraj, kde se situace v posledních letech přece jen zlepšuje, ale jinde to moc slavné není.

Navíc si musíme přiznat, že jsme se dodnes nedokázali úplně vyrovnat ani s důsledky vysídlení Němců, které řadu pohraničních oblastí oslabilo. **Takže pořád platí, že zaostalé regiony víceméně kopírují hranice nekdýších Sudet?**

Částečně ano, platí to hlavně u sociálně nejslabších regionů s nejnižší úrovní vzdělání a nejhoršími výsledky v sociálních ukazatelích. Ale problém není jen tam. V oblasti výzkumu, inovací nebo technologické ho rozvoje je slabý výkon téměř všu-

de mimo Prahu a Brno. Sudety jsou zkrátka extrémní případ, zbytek země však zaostává také.

Tam, kde jsou sociální problémy nejhorší, musíme zasáhnout celenně – propojit školy, sociální služby a úřady práce, aby spolupracovaly. A zároveň musíme myslet i na osatní regiony, které sice nejsou v krizi, ale dlouhodobě ztrácejí krok s centry. Každý region by se měl víc specializovat – najít oblast, v níž může být opravdu dobrý, a na tu se zaměřit.

ODCHOD HUSÁKOVÝCH DĚTÍ DO DÚCHODU

Pojďme se ještě zastavit u tématu sestavování vlády. Obecně se předpokládá, že v ní bude hnutí ANO s SPD a Motoristy. Co od této sestavy očekáváte?

Dostihující vláda byla poměrně těžkopádná. Ta budoucí by mohla být akčnější díky tomu, že v ní bude jedna silná strana.

Pokud jde o veřejné finance, neekám dramatické zhoršení. Myslím, že ani voliči nechcejí, aby se stát více zadlužoval, takže se schodky nejspíš udrží kolem tří sta miliard korun, což je ještě únosné.

Za sebe bych chtěl, aby nová vláda víc podporovala růst. Upřímně ale nevím, jak to dopadne. V hnutí ANO rozhodují tak dva tři lidé, takže je těžké předvídat, jak se v tomto ohledu zachovají.

Skutečně si myslíte, že zadlužování státu dramaticky neporošete? Vždyť předvolební sliby ANO hrubým odhadem vycházejí na více než sto miliard korun.

To ano, ale většina slibů nakonec jako u každé vlády stejně padne pod

stůl. Já se obávám spíš dlouhodobějších deficitů, které přijdou s tím, když se důchodový věk opět zastropuje na pětasedesát letrech.

Mimochodem, regiony budou stárnutím populace zasažené mnohem víc než Praha nebo Brno, kde je neustálý příliv mladých lidí. Když se podíváte na vývoj průměrného věku za posledních dvacet let v celé republice vzrostl o čtyři roky, v Praze to ale bylo jen o rok nebo rok a půl.

Já se prostě bojím, že promarníme čas, ve kterém bychom se měli připravovat na odchod silné generace Husákových dětí do důchodu. Nejde jen o důchody, ale i o tlak na zdravotnictví a sociální služby. Ty už dnes v mnoha regionech fungují na hraně a za deset let může být situace kritická. Odejde řada lékařů i sociálních pracovníků a nebude, kdo by je nahradil.

Mám obavy, že pokud se systém nezmění, může to vést i k větší politické radikalizaci těchto regionů. Zatím tam lidé volí strany, které podporují setrvání v EU a NATO. Ale jestli se jim začne hronit dostupná péče a sociální služby, náklady se mohou rychle změnit.

Zní to docela chmurně. Vidíte alespoň nějaké světlo na konci tunelu?

Před pár dnů jsem byl na konferenci magazínu Forbes Lepší Česko. Všichni se tam plácali po zádech a říkali, jak jsme vlastně dobří, jen nám chybí sebevědomí. Dominantní poselství podnikatelů a top manažerů na akci bylo, že už jsme srovnatelní se západní Evropou, jen ještě nejsme tak draví. Tato akce mi moc naděje

nedala, protože podnikatelská elita hodně ovlivňuje tu politickou.

Není to pohled Prahy nebo Brna, kde se lidé mají lépe?

Ano, do značné míry je. Jenže to vůbec nereflextuje systémové problémy, které máme. V některých západoevropských zemích jsou veřejné systémy nastavené tak, aby zvládaly tlak stárnutí populace a podobné dlouhodobé výzvy. Jsou stabilnější, efektivnější a demografické změny tam probíhají mnohem pozvolněji než u nás.

Máy na to připraveni nejsme. Naše zdravotnictví je roztržštěné, sociální služby podfinancované a špatně řízené. Chybí nám také promyšlená migrační politika – neumíme přiváďet a zapojovat pracovníky ze zahraničí do sektorů, kde budou brzy chybět lidé. To všechno jsou problémy, které se nevyřeší jedním krokem, ale vyžadují soustavnou práci. Máý je však pořád odládkáme, čímž si zaděláváme na prurdy náraz.

Generace, která odchází do důchodu, mají kolem sto devadesát tisíc lidí ročně. Nastupovat na trh práce však bude jen zhruba polovina tohoto počtu – devadesát až sto tisíc lidí.

Takže důchody a další výdaje na sociální služby a zdravotnictví nebudé mít kdo zaplatit...

Přesně tak. Navíc i kdyby peníze byly, fyzicky nám budou chybět lidé. Už dnes slyšíme ze všech stran, že je problém sehnat pracovníky. To se bude jen zhoršovat.

IVAN
UŠETA
redaktor